

BEYİN ÇÜRÜMESİ

Oxford Sözlüğü 37 binden fazla kişinin katılımıyla gerçekleştirildiği anket çalışmasının sonucunda yılın kelimesinin "Beyin Çürümesi" olduğunu açıkladı.

Aslında oylamaya katılan bireylerin yaşadığımız evrenin içinde yaşayan kişilerden olduğunu düşündüğümüz de bu çürümenin farkında olan insanların da toplumumuzda varoluşunun çıkan sonuç kadar değerli olduğunu düşünüyorum.

Tabi biz buralara kolay gelmedik. Osmanlı imparatorluğunun sanayi devrimini geç gerçekleştirmiş olması, matbaanın ülkemize geç girmesi nedeniyle üretilen kitap, dergi ve diğer basılı materyallerin çoğaltılması aşamasındaki gecikmeler bireylerin kitapla buluşmasını engellemiş olması okuma kültürünün de gelişmesinin önüne geçmiştir.

Ne yazık ki, yaşadığımız bu çağda dahi toplumumuz hala daha sözlü kültür öğeleriyle kendisinin bilgi düzeyini geliştirme çabası içindedir. Yazılı kültürü yani okuma kültürünü edinemeyen bireylerin oluşturduğu toplumumuzda gelişen toplumsal süreçlerle birlikte yaşamımıza giren görsel ve dijital kültür kavramları havada kalmıştır.

21. yüzyılın getirmiş olduğu bilgi toplumu beraberinde küreselleşme ile birlikte görsel kültür ile tanışmamızı sağlarken hemen ardından da dijital kültür yaşamımıza girmiştir. İşte tüm bu gelişmelerle birlikte toplumlarda kültürel kimlik sorunu öne çıkmaya başlamıştır.

Bilim insanı Prof.Dr.Emre Kongar, Kültür ve Turizm Bakan Müsteşarı unvanıyla 7 Ekim 1993'de Edirne Halk

Eğitim Merkezinde yapmış olduğu konuşmasında "Yazılı Kültürün Efendisi, Elektronik Kültürün Kölesiyiz." Vurgusunu yaparken şiir, edebiyat veya hikaye kitabı okumakla televizyon seyretmenin ilişkisini şu sözlerle anlatmıştır;

"Televizyon büyük bir teknolojik gelişme ve tüm dünyanın yaşamını etkiliyor. Dünya'nın uzak bir köşesindeki bir olayı yemek yediğiniz veya yatığının odanın içine getiriyor. Ama insan bilinci görsel olarak ve işitsel olarak ekranda gördüğü ve kulağı ile duyduğu olayı bir enstantane olarak yaşadığında aldığı izlenimin beynindeki ve tüm birikimine yansıtan ruhundaki sonuçları ayırır. Elindeki bir kitabı, dizeyi veya bir paragrafı okuduğunda, tekrar okuduğunda, düşündüğü anda beyninde aldığı izlenim onun bütün kültür yansımaları farklıdır. Kitaba egemen olan o kitabı okuyan insandır, okuyucudur. Bir defa okur, bir defa okur hatta üzerinde belli dizeler veya belli paragraflar üzerinde bir takım önerilerde bile bulunabilir. Elektronik kültür de bu şansımız yoktur. Elektronik kültürün kölesiyiz. Bunu hiç unutmayın." diyerek konunun önemini daha 1993 yılında vurgulamıştır.¹

Aslında sanayi toplumundan enformasyon yani bilgi toplumuna geçiş süreci toplumların üretim biçimlerini değiştirmiştir. Bu değişim dijital dünya da "e" ile başlayan bilgi ve değişim temelli birçok projenin önünü açmıştır. Bu değişim yaşamımızda bilgisayar okur-yazarlığı, internet okur-yazarlığı, dijital okur-yazarlığı kavramlarını da beraberinde getirmiştir.

Artık üretilen tüm kaynaklar e-dünya ile kullanıcılarına hızlı bir şekilde sunulabilmektedir. Ancak "okuma kültürü" burada yine karşımıza bir sorun olarak çıkmaktadır. Çünkü "yazılı kültürü" özümseyemeyen toplumlarda bilgi okur-yazarlığı da gelişemediğinden bilgisayar, internet ve dijital okur-yazarlığın bilinçli bir şekilde gelişmesi gerçekleşmemiştir.

We are social Ocak 2024 dijital raporuna göre Türkiye 2024 yılında toplam nüfusa göre interneti benimseme bakımından yüzde 86,5 oranıyla dünyada 36. sırada bulunuyor. Bu bağlamda Türkiye'de interneti kullanılarak geçirilen süre incelendiğinde 6 saat 57 dakika dünya sıralamasında 20. sırada yer alıyor. Bu rakam dünya ortalamasının 17 dakika üzerindedir. 2024 yılında internette geçirilen süreler yaşa göre sıralandığında en yüksek kullanımı 16-24 yaşındaki kişiler oluşturuyor.² 2024 yılı itibarıyla Dünya nüfusunun % 62'si yani 5.04 milyar kişi sosyal medya kullanırken, Türkiye'de **74,41** milyon internet kullanıcısı olduğu belirtiliyor. Bu, nüfusun **yüzde 87.16**'sına denk geliyor. Toplam sosyal medya kullanıcısı ise **57 milyon** aşmış olduğunu görüyoruz.³ Türkiye'de internet kullanımının başlıca 5 nedenini de kullanıcılar şöyle sıralamıştır; "İnternet kullanımımızın en yaygın nedenleri arasında bilgi bulmak, haber ve etkinliklerden haberdar olmak, bir şeyin nasıl yapılacağını araştırmak, ürün ve marka araştırması yapmak ile aile ve arkadaşlarla iletişimde kalmak gibi amaçlar". Bu bağlamda 2023 yılındaki rapora göre, dünya genelinde her hafta çevrimiçi satın alım yapan internet kullanıcıları incelendiğinde Türkiye'nin e-ticarete yüzde 64,6'lık oran ile dünyada 3. sırada yer aldığını belirtiliyor.⁴

TÜİK'in yapmış olduğu araştırmalar ile 2024 yılında İnternet üzerinden son 3 ay içinde eğitim, mesleki veya özel amaçlar için öğrenme faaliyetleri gerçekleştiren bireylerin oranı, 2024 yılında bir önceki yıla göre 4,9 puan azalarak %13,9 olduğu belirtilmiştir.

Aslında Avrupa ülkeleri bilgisayar ve akıllı telefonlar ile buluşmaya başladığında vatan-

daşların bu telefonları akıllı olması sağlayan e-uygulamaları bilinçli bir şekilde kullanabilmeleri için halka yönelik eğitimler vermişlerdir. Dolayısıyla toplumların bilinçli bir şekilde bilgi teknolojileriyle buluşmaları sağlanmıştır. Bizde böyle bir eğitim seferberliği gerçekleştirilmemiştir. Yine deneme yanılma yöntemleri, büyükbaba ve büyükanneler akıllı telefonları torunlarının gösterdiği ipuçlarıyla öğrenme yoluna gitmiştir. Ama devlet hemen hemen tüm uygulamaları e-devlet üzerinden istemektedir. Sonuçta artık ilkökul çağındaki çocuklarımızda dahi akıllı ve en donanımlı telefonlar ellerinde yer alırken, sadece sosyal medya kullanımı için bu telefonları taşımaktadırlar. Aslında adı üstünde akıllı olan bu telefonları biz çürüten beynimizde akıllı bir şekilde kullanamamaktayız. Küçük bir bilgisayar olan bu telefonlar dünyada üretilen milyonlarca bilimsel makaleyi, dünyaca ünlü yazarların yarattığı roman ve hikaye kahramanlarını, dünyanın en ünlü müzelerini parmağımızın ucuna taşımaktadır.

Toplumumuz artık sosyal medyada yer alan önemsiz ve zihinsel bir çaba gerektirmeyen içerikleri aşırı tüketmektedir. Böylesi bir tüketim sonucunda da toplumumuzu oluşturan bireylerin entelektüel ve zihinsel gelişimini etkilediği gibi bireyin sorunlar yaşamasını da sağlamaktadır. Ellerdeki telefon parmakların ucuyla gerçekleşen sonsuz kaydırmalar ile ulaşılan niteliksiz içerikler bireylerde artan zihinsel yor-

gunluğa sebep olurken dijital çağın karanlık yüzünü de ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda televizyon kanallarının izleyenlerine sunduğu sabah ve akşam programlarındaki kalitesiz içerikler, Türk kültür gelenek ve göreneklerine ait olmayan film ve dizilerin izlenim oranlarının artması "Beyin Çürümesi"ni beraberinde getirmiştir.

Sonuçta 2024 yılının kelimesi olan "Beyin Çürümesi" bireylerin düşünme ve sorgulama yetenekleri ile kültürel kimliğinin kaybolmasını sağlamış, toplumsal duyarsızlığı da beraberinde getirmiştir.

2025 yılının kelimesinin ne olacağıda şimdiden belli... "Silkeleyin..."

2025 yılının araştıran, okuyan ve sorgulayan bir toplumun oluşmasına katkı sağlaması dilekleriyle, tüm hemşerilerimin yeni yılını kutluyorum.

Kaynakçalar:

1- Kongar, Emre (1993) Uluslararası Doğu Avrupa, Balkanlar ve Karadeniz ülkelerindeki Çağdaş Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu Açış Konuşması, Oluşum Dergisi, Yıl:1, Sayı:4 s.;4

2-<https://omgiletisim.com/we-are-social-dijital-2024-global-raporu-yayinlandi/>

3-<https://shiftdelete.net/turkiye-internet-sosyal-medya-kullanici-sayisi>

4- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; <https://sgb.uab.gov.tr/haberler/nufusumuzun-yuzde-86-5-i-cevrilimi-yuzde-93-8-i-mobil>

Ezan Vakitleri					
İmsak	Güneş	Öğle	İkinci	Akşam	Yatsı
07:01	08:34	13:22	15:40	18:01	19:28

Yenigün
OFSET
edirneyenigun@hotmail.com
edirneyenigun@gmail.com
GAZETECİLİK VE MATBAACILIK

YEREL SÜRELİ YAYIN

Kuruluş: 5 Mayıs 2005

Kurucusu ve Sahibi:

Hasan Tahsin ERYONAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Tarık ERYONAR

Haber Editörü

Özgür ORHAN

Tarih: 1 OCAK 2025 Sayı:5881

UETS adresi: 15602-06750-41933

Baskı, Yönetim, Yazışma Adresi:

Yenigün Ofset Gazete ve Matbaa Tesisleri

Çavuşbey Mahallesi Mumcular Sokak (Makedonya Kulesi Karşısı) No. 16/B EDİRNE

Tel: 0 (284) 213 51 82

WHATSAPP İHBAR HATTI: 0 541 225 27 57

İrtibat Bürosu:

Sabuni Mahallesi Bedesten Dış Dükkanlar No: 5 EDİRNE

Tel: 0 (284) 225 27 57 Tel/Fax: 0 (284) 214 33 31

Yıllık Abone Bedeli:2000 TL. - Şehirdışı Abone Bedeli:2500 TL. -

Resmi ilanlar Sütun cm:140 TL. - Zayı ilan 150 TL.

Fiyatı 4 TL. Fiyatlara KDV dahil değildir.

Renkli basılmasını istediğiniz özel ilan ve reklamlar pazarlığa tabidir.

GAZETEMİZDE YAYINLANAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.

www.edirneyenigun.com

İpsala İcra Müdürü Kuzu, öğrencilerle buluştu

NÖBETÇİ

ECZANE

EDİRNE
EZGİ ENGİN ECZANESİ
1. MURAT MAH. ZÜBEYDE HANIM CAD. ARMAĞAN
SİT. B/12 EDİRNE
02842132547
DENİZİM ECZANESİ
ABDURRAHMAN MAH. TARLAKAPI CAD. NO:10201 (DEĞİRMEN
KAVŞAĞI2M MIGROS YANI) EDİRNE
02842140008
MURAT ECZANESİ
SARICAPASA MAH.ÇUKUR ÇEŞME SOK.NO:3/1
02842123252

İpsala İcra Müdürü Pınar Kuzu, İpsala Meslek Yüksekokulunda düzenlenen Kariyer Günleri Programı'nda öğrencilerle bir araya geldi.

Tecrübelerini Mahkeme Büro Hizmetleri programı öğrencileriyle paylaşan Kuzu, öğrencilere mesleki bilgi verdi.

Etkinlik sonrası Kuzu'ya plaket takdim edildi.(aa)